בס"ד. שיחת ש"פ דברים, שבת חזון ה'תש"מ.

הנחת הה' בלהי מוגה

א. שבת חזון איז דער שבת וואס קומט אלעמאל פאר תשעה באב, וואס דערפאר רעדט זיך רוב ההפטורה פון דעם שבת[1] וועגן די ענינים וואס האבן געבראכט צו תשעה באב.

אבער אין דעם סיום וחותם פון דער הפטורה[2], וואס דאס באווייזט אז דאס איז דער סך-הכל און די כוונה ומטרה פון דער גאנצער הפטורה[3] - זאגט ער "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

וואס דאס איז ניט נאר דער סיום וחותם, פון דער הפטורה - נאר אויך דער סיום וחותם, ובמילא אויך דער סך-הכל און כוונה ומטרה, פון היינטיקע גאנצע סדרה,

ווארום די הפטורה איז דער סיום פון דער סדרה, מפטיר מלשון "אין[4] מפטירין אחר הפסח אפיקומן"[5], ובמילא איז דער סיום וסך-הכל פון דער הפטורה, "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה", אויך דער סיום וסך-הכל פון דער גאנצער סדרה.

ב. וואס דאס איז אויך דער ביאור אין דעם וואס אין לקו"ת פון היינטיקע פרשה, איז דא נאר א מאמר מיטן ד"ה ציון במשפט הפדה ושבי' בצדקה, מיט א ביאור אויף דעם, און מערניט.

וואס דעם לקו"ת האט דאך מסדר געווען דער צ"צ[6] - איז לכאורה ניט פארשטאנדיק:

דער מאמר ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה איז דאך ניט קיין מאמר אויף די פסוקים פון פ' דברים, און אויך אין תוכן המאמר רעדט זיך אויך ניט וועגן דער פרשה - איז פארוואס האט דער צ"צ אריינגעשטעלט נאר דעם מאמר אין לקו"ת פ' דברים, און ניט קיין מאמר אויף די פסוקים, אדער פארבונדן מיטן תוכן, פון פ' דברים?

און ווי מ'זעט טאקע אז אין אוה"ת זיינען געדרוקט כמה מאמרים אויף אלה הדברים, און זיי רעדן זיך אויך וועגן דעם תוכן פון די פרשה, ועד"ז זיינען אויך דא מאמרים אויף אלה הדברים וואס זיינען ניט געדרוקט - און אעפ"כ איז אין

- לקו"ת -

----

1) ישעי' קאפיטל א. 2) פסוק כז. 3) ראה ברכות יב, א. 4) פסחים קיט, ב במשנה. 5) אבודרהם סדר שחרית של שבת. רמ"א או"ח סקמ"ד ס"ב. וראה אנציקלופדי' תלמודית ערך הפטרה ס"א. וש"נ. 6) ראה מכתב כ"ק אדמו"ר הריי"צ - נדפס בהוספות לתו"א (יט, א ואילך) וללקו"ת (ג, א).

לקו"ת האט דער צ"צ אריינגעשטעלט ניט די מאמרים, נאר דוקא א מאמר אויפן פסוק ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה, מיט א ביאור אויף דעם?!

ע"פ הנ"ל איז פארשטאנדיק דער ביאור בזה: דער סך-הכל און כוונה ומטרה פון גאנץ פ' דברים איז דער ענין פון "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה" - דערפאר האט דער צ"צ אריינגעשטעלט אין לקו"ת נאר א מאמר מיט דעם ד"ה, און ניט קיין מאמר וואס זיין ד"ה און זיין תוכן איז פון די פסוקים פון פ' דברים,

וואס דער ד"ה פון א מאמר איז דער יסוד און התחלה און תוכן פון דעם גאנצן מאמר.

ג. לפ"ז איז אבער ניט פארשטאנדיק: די זעלבע זאך וואס מ'זאגט בנוגע צו פ' דברים, אז איר סך-הכל און כוונה ומטרה, איז איר הפטורה (און סיום ההפטורה), איז אויך בנוגע צו אלע פרשיות שבתורה - און אעפ"כ געפינט מען אין לקו"ת דרושים אויף די פסוקים פון די פרשיות, און ניט נאר אויף די פסוקים פון די הפטורות?

איז די הסברה בזה בפשטות: אין אלע פרשיות שבתורה איז ניט אזוי נוגע צו מדגיש זיין דעם סך-הכל און כוונה ומטרה זייערע (אין דער הפטורה); משא"כ אין פ' דברים דארף מען מדגיש זיין אז דער סך-הכל און כוונה ומטרה אירע איז - "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

והביאור בזה:

שבת פ' דברים איז אלעמאל שבת חזון, דער שבת פאר תשעה באב, וואס אין דעם שבת דארף מען זיך מתבונן זיין אין די ימים הבאים לאחריו, כולל אויך תשעה באב,

ווארום שבת איז "מיני' מתברכין כולהו יומי"[7], וואס דערפון איז פארשטאנדיק אז אין דעם שבת זיינען נכלל די אלע טעג הבאים לאחריו, וואס דערפאר האט דער שבת בפשטות דעם כח צו מברך זיין און ממשיך זיין אין די טעג,

וואס דערפאר דארף דאס אויך ארויסקומען אין עבודת האדם אין דעם שבת, אז דער מענטש דארף ארויסברענגען בגלוי בשבת ווי די ימים הבאים לאחריו זיינען נכלל אין שבת, וואס דאס טוט ער אויף דורך טראכטן און זיך מתבונן זיין ביום השבת אין די טעג וואס וועלן קומען נאך שבת.

וואס בשעה ער טראכט אין היינטיקן שבת, שבת חזון,

- וועגן -

----

7) ראה זח"ב סג, ב. פח, א.

הנחת הת' בלתי מוגה

ווען די טעג הבאים לאחריו - איז דער טאג הכי בולט - דער טאג פון תשעה באב.

וואס תשעה באב איז פארבונדן מיט ענינים פון היפך השמחה, ביז אז דאס קומט אויך אראפ בפועל, אז תשעה באב טוט מען כמה ענינים וואס זיינען פארבונדן מיט היפך השמחה, כמבואר אין פוסקים.

קומט דאך אויס אז אין דעם שבת טראכט ער און ער איז זיך מהבונן אין אן ענין פון היפך השמחה - תשעה באב, מיט די אלע פרטים שבזה -

דערפאר איז דוקא אין דעם שבת נוגע צו מדגיש זיין אז די גאנצע כוונה פון די ענינים פון היפך השמחה שבתשעה באב איז - אז עס זאל זיין "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה"; די גאנצע כוונה פון דער ירידה איז צוליב דער עלי' וואס וועט דערנאך זיין - ירידה צורך עלי'.

ד. והביאור בזה:

עס שטייט אין ילקוט שמעוני אויף תחלת ספר ירמי'[8], אז דאס וואס "עלה ארי' ["זה נבוכדנאצר דכתיב[9] עלה ארי' מסובכו"] במזל ארי' ["בחודש החמישי"[10]] והחריב אריאל" ["קרית חנה דוד"[11]], איז דאס געווען "על מנת שיבוא ארי' ["זה הקב"ה דכתיב בי'[12] ארי' שאג מי לא יירא"] במזל ארי' ["והפכתי אבלם לששון"[13]] ויבנה אריאל" ["בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס"[14]].

וואס דער קשר פון דעם צו ספר ירמי' איז פארשטאנדיק:

ענינו פון ירמי' איז געווען - דער ענין פון גלות און מרידות,

וואס דאס איז דאך דער חילוק צווישן ישעי' מיט ירמי'[15], אז ישעי' איז ענינו גאולה און ירמי' איז ענינו גלות, ווי די גמרא[16] זאגט אז ספר ישעי' איז "כולי נחמתא", און ספר ירמי' רעדט וועגן "חורבנא", ד.ה. אז אין ירמי' איז בגלוי דער ענין פון גלות און מרידות.

און ווי דאס איז אויך מרומז אין זייערע נעמען: "ישעי'" איז מלשון "ישועה"[17], און "ירמי'" האט אין זיך די

- אותיות -

---

8) רמז רנט. וראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'נו ואילך.
9) ירמי' ד, ז. 10) שם א, ג. 11) ישעי' כט, א. 12) עמוס ג, ח. 13) ירמי' לא, יג. 14) תהלים קמז, ב. 15) ראה לקו"ש פינחס תשל"ז ס"ד ובהערות שם. 16) ב"ב יד, ב.
17) פרש"י ומצו"ד עה"פ ישעי' מט, א. וראה אוה"ת שם ריש ע' א' נט.

אותיות "מר", וכידוע די שיחה פון כ"ק מו"ת אדמו"ר[18], אז "ירמי'" איז אותיות "ירם י"ה" און "ישעי'" - "ישע י"ה, שע"ה נהורין".

דערפאר שטייט אין ילקוט גלייך בתחלת ספר ירמי', אז די גאנצע כוונה פון "ירמי'", וואס דאס איז דער ענין פון ירידת הגלות און חורבן, דער ענין פון "עלה ארי' במזל ארי' והחריב אריאל", איז - "על מנת" אז דערנאך זאל זיין די עלי', "יבוא ארי' במזל ארי' ויבנה אריאל",

ווארום וויבאלד אז ילקוט איז אין דעם חלק האגדות שבתורה, וואס "רוב סודות התורה גנוזין בה" (ווי דער אלטער רבי זאגט אין תניא[19]) - און מ'דארף דאך אמאל אבער האבן אז די "סודות" וואס זיינען "גנוזין בה" זאלן ארויסקומען מן ההעלם אל הגילוי -

איז דערפאר אין תחלת ספר ירמי' ברענגט ארויס דער ילקוט בגלוי די כוונה וואס ליגט בהעלם אין "ירמי'", אין ירידת הגלות - אז דאס איז "על מנת שיבוא ארי' במזל ארי' ויבנה אריאל".

ה. פון דעם ילקוט איז פארשטאנדיק, אז בעצם איז אי אפשר אז עס זאל זיין די גאנצע מציאות פון ירידת הגלות; און אפילו אז ס'איז שוין דא אזא מציאות, איז די מציאות "על מנת שיבוא ארי' כו'",

ד.ה. אז ירידת הגלות, דער "עלה ארי' במזל ארי' והחריב אריאל" האט קיין שום מציאות ניט חוץ פון דעם וואס דאס איז א הכנה ("על מנת") צו "יבוא ארי' במזל ארי' ויבנה אריאל".

און דאס איז דער ענין פון "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה" וואס מ'זאגט אין סיום והותם פון דער הפטורה דשבת חזון - אז דער גאנצער סך-הכל און כוונה פון שבת פ' דברים, וואס "מיני' מתברכין" די טעג פון דער וואך, כולל אויך דער טאג פון השעה באב, איז - "על מנת שיבוא ארי' כו' ויבנה אריאל".

ו. און דער ילקוט ברענגט די ראי' אז "ארי' זה הקב"ה" פון דעם פסוק "ארי' שאג כי לא יירא".

וואס די ראי' פון "ארי' שאג" באווייזט אז "יבוא ארי'" מיינט אז דער אויבערשטער וועט ניט סתם אזוי "קומען", ד.ה.

- נהגלה -

---

18) כה"ש השי"ג ר"ש ע' 140. 19) אגה"ק סכ"ג (קלד, א).

הנחה הת' בלתי מוגה

נתגלה ווערן - נאר ער וועט נתגלה ווערן אין אן אופן פון "ארי' שאג".

אין דערויף גופא קען דאך אבער זיין אז עס זאל זיין "ארי' שאג", אבער ברצונו של הקב"ה זאל דאס ניט פועל'ן אויף א נברא,

ע"ד ווי מ'זאגט בנוגע צו ידיעה און בחירה[20], אז אע"פ וואס בידיעתו של הקב"ה ווייסט ער אלץ, אבער אזוי איז געווען רצונו אז די ידיעה זאל ניט פועל'ן אויף א נברא -

דערפאר זאגט ער אין ילקוט "ארי' שאג מי לא יירא": דער "ארי' שאג" איז אויף אזוי פיל פארבונדן מיט א נברא - אז "מי לא יירא" - עס קען זיך גארניט לייגן אין שכל האנושי אז פון דעם "ארי' שאג" זאל ביי אים ניט זיין קיין יראה, ד.ה. אז די יראה קומט אראפ בתחתונים ממש.

ז. דערנאך איז דער ילקוט ממשיך "(יבוא ארי') במזל ארי'", וואס דאס גייט אויף דעם זמן אין "חודש החמישי", חודש מנחם-אב, וואס דעמולט איז געווען דער "עלה ארי' כו' והחריב אריאל",

און ווי דער ילקוט איז אליין מפרש - אז דאס (וואס "יבוא ארי' ויבנה אריאל" וועט זיין "במזל ארי'") איז וואס עס שטייט "והפכתי אבלם לששון", אז דער "אבלם" אין "מזל ארי'" (מצד דעם וואס דעמולט איז "עלה ארי' והחריב אריאל"), וועט נתהפך ווערן "לששון", וויבאלד אז דעמולט וועט זיין "יבוא ארי' ויבנה אריאל".

ד.ה. אז די גאולה וועט זיין ניט סתם א גאולה פון דעם גלות, נאר די וועט זיין אין דעם זעלבן חודש אין וועלכן עס איז געווען דער חורבן, וואס דאס איז דער עניין פון אתהפכא חשוכא לנהורא, אז אין דעם זמן וואס "ממעטין בשמחה"[21] ווערט די גאולה.

וכאמור לעיל, אז דאס גופא וואס אין דעם חודש איז געווען די ירידה און דער חורבן, איז "על מנת" (איר גאנצע מציאות איז נאר) אז דערנאך זאל אין דעם חודש זיין די עלי' - ירידה צורך עלי'.

ח. און וויבאלד אז ירידה צורך עלי', מוז מען זאגן אז די עלי' צו וועלכע מ'קומט צו דורך דער ירידה איז א העכערע ווי מ'איז געשטאנען אײדער די ירידה -

- ווארום -

----

20) ראה לקו"ש ח"ז ע' 366 ואילך. וש"נ. 21) תענית כו, ב במשנה.

ווארום אויב ניט איז אינגאנצן ניט פארשטאנדיק צוליב וואס איז געווען די גאנצע ירידה - מ'האט געקענט בלייבן וואו מ'איז געשטאנען און ניט יורד זיין!..

וויבאלד אבער אז ס'איז געווען א ירידה פון דעם מצב אין וועלכן מ'איז געשטאנען - איז בהכרח לומר אז די עלי' צו וועלכע מ'קומט צו דורך דער ירידה איז אן עלי' העכער ווי מ'איז געשטאנען לפני הירידה.

ס. און ווי דאס איז געווען בא דעם ערשטן גלות, גלות מצרים, און די גאולה פון דעם גלות, יציאת מצרים:

ס'איז ידוע[22] אז דער "ירוד ירדנו"[23] אין גלות מצרים איז געווען צוליב "ואנכי אעלך גם עלה"[24] - די צוויי ירידות זיינען געווען צוליב די צוויי עליוה, צוליב דעם "אעלך" וואס איז געווען ביציאת מצרים, און דעם "גם עלה" וואס וועט זיין אין דער גאולה העתידה.

וואס אילו זכו וואלט שוין אין דעם ערשטן "ירוד" געווען כלול די ירידה שלאח"ז, דער איצטיקער גלות, און בא יציאת מצרים וואלט געווען די גאולה האמיתית.

וואס אויך דעמולט וואלט געווען די ירידה צורך עלי', ווי מ'זעט בפועל אז דורך דער ירידה אין גלות מצרים איז מען צוגעקומען ניט נאר צו דער דרגא אין וועלכע מ'איז געשטאנען איידער די ירידה - נאר נאך דער ירידה איז צוגעקומען א הוספה וואס איז ניט געווען איידער די ירידה, ווארום אויב ניט איז צוליב וואס האט מען געדארפט כלכתחלה האבן די ירידה אין גלות מצרים.

וואס די הוספה איז געווען אז ס'איז מקוים געווארן די הבטחה[25] "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול":

בא די ירידה אין מצרים זיינען געווען "שבעים נפש"[26], וואס זיי האבן כולל געווען אין זיך גאנץ סדר ההשתלשלות, כמבואר אין חסידות,

און נאכמער, דארטן איז אויך געווען יעקב, וואס "שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדה"ר[27]. והיתה נשמתו ג"כ כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם" (אזוי ווי אדה"ר, וואס "כל הנשמות שבעולם היו כלולות באדה"ר"), און דערפאר איז "ויקרא לו א-ל אלקי ישראל"[28], כמבואר אין אגה"ק[29].

- און -

---

22) תו"א ר"פ שמות. 23) ל' הכתוב - מקץ מג, יט. 24) ל' הכתוב - ויגש מו, ד. 25) לך לך טו, יד. 26) שמות א, ה. וראה גם ויגש מו, כז. 27) ב"ב פד, א. 28) וישלח לג, כ. 29) ה"ז (קיא. ב ואילך).

הנחת הת' בלתי מוגה

און אעפ"כ, ווייבאלד אז די אידן האבן יורד געווען אין גלות מצרים - איז דער "רכוש" (וואס איז בא זיי געווען איידער די ירידה) ניט געווען מספיק, און עס האט געדארפט זיין "יצאו ברכוש גדול",

ווארום אויב ניט, איז אינגאנצן ניט פארשטאנדיק פארוואס האבן זיי געדארפט מלכתחלה יורד זיין.

י. וואס דאס איז אויך דער ביאור אויף די טענות, אז מען איז מוותר אויף דעם "רכוש גדול" - אבי ארויסגיין א רגע פריער פון גלות און גיין צו דער גאולה!

וואס דאס האבן גע'טענה'ט אידן און גדולי ישראל און אבות העולם ווי די גמרא[30] דערציילט, אז אידן אין מצרים האבן גע'טענה'ט אז זיי זיינען מוותר אויפן "רכוש גדול", אבי מ'זאל שוין ארויסגיין פון גלות.

און אעפ"כ האט דער אויבערשטער אפגעהאלטן אידן נאך א "הרף עין" אין גלות - ווארום די גאנצע כוונה פון דעם "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה"[31] איז געווען נאר צוליב דעם "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", און אויב מ'וואלט צוגעקומען (נאך דער ירידה) נאר צו דער דרגא אין וועלכע מ'איז געשטאנען איידער די ירידה - וואלט מען ניט געדארפט האבן די גאנצע ירידה,

בכדי אז מ'זאל צוקומען צו דער העכערער עלי' (העכער ווי מ'איז געשטאנען איידער די ירידה) האט געדארפט זיין נאך א רגע פון גלות.

יא. ועד"ז איז דער ביאור אויף דער אריכות פון דעם איצטיקן גלות, וואס ער איז ע"ד דער "ירוד ירדנו" וואס איז געווען בא גלות מצרים, וואס בכללות איז "ירוד ירדנו" כולל אין זיך צוויי ירידות, אבער בפרטיות איז דאס כולל אין זיך אלע ד' גליות, גלות בבל, גלות פרס ומדי, גלות יון, ביז צו אונזער גלות - גלות אדום.

וואס אידן טענה'ן דאך און בעטן זיך אז מ'זאל וואס פריער ארויסגיין פון דעם גלות, ס'איז שוין גענוג דער עניך הגלות פון "שכינתא בגלותא"[32] ובמילא פון דעם וואס אידן געפינען זיך אין גלות - איז פארוואס פארהאלט מען זיי אין אזא אריכות הגלות?!

איז דער ביאור בזה, כנ"ל: די גאנצע כוונה פון דעם - גלות -

----

30) ברכות ט, ריש ע"ב. 31) לך לך שם, יג. 32) ראה מגילה כט, א.

גלות איז דאך נאר צוליב דעם אז מ'זאל צוקומען צו א העכערע דרגא ווי מ'איז געשטאנען פאר דעם גאנצן גלות, אז עס זאל זיין דער "יצאו ברכוש גדול", און לולא זאת וואלט ניט געווען די גאנצע ירידה,

און בכדי צוקומען צו דער עלי' דארף מען אפהאלטן אידן נאך א ווײַלע אין גלות - דערפאר מוז מען זיי אפהאלטן, ווארום אויב ניט - האט מען גארניט פארדונען פון דעם וואס מ'האט זיי אריינגעלייגט און געהאלטן אין גלות ביז איצטער.

ד.ה. אין די אותיות פון דעם ילקוט: ס'איז ניט מספיק אז עס זאל זיין "יבוא ארי' במזל ארי' ויבנה אריאל", וואס דאס איז דער ענין פון אתהפכא חשוכא לנהורא, אז אין דעם זעלבן מזל ווען ס'איז געווען דער "עלה ארי' והחריב אריאל", ווערט דער "יבוא ארי' ויבנה אריאל",

נאר עס מוז אויך זיין דער "יתרון האור מן החושך" און "יתרון החכמה מן הסכלות"[33] - אז עס זאל אויך צוקומען אין דער דרגא אין וועלכע מ'שטייט לאחרי דעם "יבוא ארי' ויבנה אריאל", לגבי ווי מ'איז געשטאנען איידער ס'איז געווען דער גאנצער ענין פון "עלה ארי' והחריב אריאל",

ווארום אויב ניט - איז ניט פארשטאנדיק פארוואס האט געדארפט זיין דער "עלה ארי' והחריב אריאל".

און דערפאר, בשעת עס קומט צו א מצב וואס אויב מ'נעמט ארויס אידן פון גלות, וועט בא זיי ניט צוקומען א "רכוש גדול" לגבי ווי זיי זיינען געשטאנען פאר דער ירידה אין גלות - ווערט דער גאנצער תכלית און סיבה פארוואס ס'איז געווען דער גלות - בטל,

דערפאר, בכדי צו אויספירן כוונת הגלות - דארף מען פארהאלטן די אידן נאך א רגע אין א מצב פון ירידה און גלות, בכדי אז ווען זיי וועלן דעמולט ארויסגיין פון גלות וועט דאס זיין מיט דער גאנצער שלימות, מיט אן עלי' נעליה יותר ווי ס'איז געווען איידער די ירידה.

יב. דערמיט האט מען אויך א ביאור אין דער גמרא[34] וואס זאגט אז "כלו כל הקיצין".

דלכאורה: ווי קען די גמרא זאגן "כלו כל הקיצין", לשון רבים - ווען דער גאנצער ענין פון א קץ איז, אז דעמולט גייט מען ארויס פון גלות, ד.ה. אז ס'איז דא נאר איין קץ הגלות, און דער באן-דאכר וואס האט געזאגט איין קץ,

- האט -

33) ע"פ ל' הכתוב - קהלת ב, יג. 34) סנהדרין צז, ב.

הנחה הה' בלתי מוגה

האט געווים שולל געווען דעם קץ פון א צווייטן מאן-דאמר, ווארום ער זאגט אז אין דעם זמן וועט זיין דער קץ הגלות, און ניט אין א צווייטן זמן ווי דער אנדער מאן-דאמר זאגט?!

וע"ד ווי דער לשון הכתוב[35] איז "בעהה אחישנה", "בעהה" לשון יחיד, ניט "בעתות" לשון רבים -

איז ווי איז שייך זאגן "כלו כל הקיצין" לשון רבים?!

און אע"פ אז בנוגע צו א מחלוקת און אן ענין צווישן כמה מאן-דאמר'ס זאגט מען "אלו ואלו דברי אלקים חיים"[36] - איז דאס אבער שייך זאגן נאר לע"ל, אדער אין עולמות עליונים[37];

משא"כ בנוגע צו אן אופן ההנהגה ווי צו פירן זיך אין עוה"ז (ניט לע"ל, און ניט עולמות העליונים) אין מעשה בפועל, וואס "המעשה הוא העיקר"[38] - קען מען זיך פירן נאר לויט איין אופן, וואס דאס איז דער ענין פון הלכה, וואס "וה' עמו - שהלכה כמותו בכל מקום"[39], און דארטן איז ניט שייך דער ענין פון "אלו ואלו דברי אלקים חיים".

און וויבאלד אז בענינינו רעדט מען וועגן עוה"ז הגשמי, און נאך נידעריקער - עוה"ז החומרי: מ'רעדט וועגן דעם ענין פון גלות, וואס גלות איז געקומען צוליב חטאינו. "מפני חטאינו גלינו מארצנו", וואס די גאנצע מציאות פון חטא איז נאר אין עוה"ז, ועד"ז איז דער גלות אין עוה"ז. און במילא דארף מען אויך האבן די גאולה אין עוה"ז -

דערפאר קען מען אין עוה"ז הגשמי זאגן נאר איין קץ הגלות, ווען עס וועט זיך בפועל ענדיקן דער גלות - איז ווי קען די גמרא זאגן "כלו כל הקיצין" לשון רבים?!

יג. איז דער ביאור בזה:

יעדער מאן-דאמר וואס האט געזאגט א זמן ווען עס וועט זיין דער קץ הגלות, האט גערעדט לפי דרגתו און השגתו אין דעם ענין פון דעם "רכוש גדול" וואס וועט ארויסקומען פון (און נאך) דעם גלות.

וואס ס'איז דאך פארשטאנדיק בפשטות אז אין דעם "רכוש גדול" וואס קומט ארויס נאך דעם גלות - זיינען דא כו"כ דרגות.

- און -

----

35) ישעי' ס, כב. 36) עירובין יג, ב. 37) ראה מק"מ לזח"א יז, ב. מד"ש לאבות פ"ה מי"ז. הובאו בלקו"ה קרח נד, סע"ב ואילך. 38) אבות פ"א מי"ז. 39) סנהדרין צג, ב.

הנחה הת' בלתי מוגה

און ווי ס'איז געווען בא יציאת מצרים:

באם ארויסגיין פון מצרים איז דער "רכוש גדול" באשטאנען פון ביזת מצרים, וואס ס'איז געווען "וינצלו את מצרים"[40].

דערנאך אבער נאך קרי"ס איז דער "רכוש גדול" באשטאנען פון דעם וואס די אידן האבן באקומען בעת "ביזת הים", וואס "גדולה היתה ביזת הים מביזת מצרים", כמבואר במדרשי חז"ל[41].

און אויך ביזת הים איז געווען א חלק פון יצי"מ, ווי ס'איז פארשטאנדיק דערפון וואס קרי"ס איז געווען בשביעי של פסח, וואס דעמולט איז געווען דער גמר פון יציאת מצרים,

און ווי די גמרא[42] זאגט, אז כל זמן וואס אידן האבן ניט געזעהן "את מצרים מת על שפת הים"[43], האבן זיי מורא געהאט אז "כשם שאנו עולין מצד אחד כך מצריים עולים מצד אחר" - וואס דערפון איז דאך פארשטאנדיק אז דעמולט (שביעי של פסח) איז געווען דער גמר פון יציאת מצרים.

וואס דערפון קומט אויס, אז אין דעם "רכוש גדול" וואס אידן האבן באקומען ארויסגייענדיק פון מצרים זיינען געווען דרגות.

יד. עד"ז איז פארשטאנדיק בנוגע צו דעם "רכוש גדול" פון דער גאולה העתידה, אז אין דערויף זיינען דא כמה דרגות.

ובכללות כמדובר כמ"פ[44]: די גמרא[45] זאגט "אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד", און אעפ"כ שטייט[46] "וגר זאב עם כבש גו'".

און דער רמב"ם אין הל' מלכים[47] איז מבאר אז "וגר זאב עם כבש גו'" איז א "משל וחידה" אויף אוה"ע, במילא איז דאס קיין סתירה ניט צו "אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד".

ס'איז דאך אבער ידוע וואס דער רמב"ם שרייבט באגרה הידועה שלו[48], אז דאס וואס ער שרייבט אין הל' מלכים אז "וגר זאב עם כבש גו'" איז נאר א "משל וחידה" אויף אוה"ע - איז דאס ניט קיין דבר ברור אז דאס וועט זיין א "משל וחידה"

- עס -

----

40) בא יב, לו. וראה ברכות שם. 41) מכילתא עה"פ בא שם. פרש"י עה"פ בשלח טו, כב. 42) פסחים קיח, ב. ערכין טו, א. וראה גם מכילהא ופרש"י עה"פ בשלח יד, ל. 43) בשלח שם. 44) ראה לקו"ש חט"ו ע' 417 ואילך. וש"נ. 45) ברכות לד, ב. וש"נ. 46) ישעי' יא, ו. 47) רפי"ב. 48) אגרת תחיית המתים.

עס קען זייך אז דאס מיינט כפשוטו, אבער וויבאלד אז ס'איז ניט קיין דבר ברור (אז דאס מיינט כפשוטו) שרייבט ער עס ניט אין הלכות מלכים, נאר ער פארלאזט זיך אויף שיקול הדעת, און אז מ'וועט דערצו ברענגען ראיות וכו'.

און ווי חסידות[49] (מיוסד אויף קבלה[50]) פסק'נט טאקע, אז "וגר זאב עם כבש גו'" מיינט כפשוטו, און עס וועט אויך זיין "ונער קטן נוהג בם"[46] כפשוטו, אז ער וועט "נוהג" זיין דעם נחש הקדמוני, און דערפאר אויך - דעם נחש כפשוטו.

וואס דאס איז דאך זיכער א שינוי אין סדר הנהגת העולם, און ניט אז "אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד".

איז דער ביאור אין דעם, אז עס וועלן זיין צוויי זמנים לע"ל: איין זמן וועט "אין בין העוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד", און א צווייטער זמן וועט עס וועט זיין "וגר זאב עם כבש גו'".

וואס עפ"ז זעט מען אויך ווי עס זיינען פאראן דרגות אין דעם ענין פון "רכוש גדול" וואס וועט זיין אין דער גאולה העתידה, נאך דעם איצטיקן גלות.

וע"ד ווי עס זיינען בכללות דא די צוויי זמנים, וואס זיי זיינען די צוויי דרגות אין דעם "רכוש גדול" וואס וועט זיין אין דער גאולה העתידה, עד"ז איז אין דעם ערשטן זמן גופא דא כמה דרגות ואופנים ווי עס קען זיין דער "רכוש גדול".

סד. וואס עפ"ז וועט מען פארשטיין די חילוקים צווישן די מאן-דאמר'ס בנוגע ווען עס וועט זיין דער קץ הגלות:

ווי געזאגט פריער (סי"ג), יעדער מאן-דאמר וואס האט געזאגט ווען עס וועט זיין דער קץ הגלות - האט גערעדט לפי דרגתו והשגתו אין דער גרויסקייט פון דעם "רכוש גדול" (די עלי'), וואס דארף ארויסקומען דורך ירידת הגלות.

ד.ה. אז לפי ערך דעם "רכוש גדול" וואס דארף זיין אין דער גאולה - לפ"ז נעמט מען ארויס ווי לאנג עס דארף זיך ציען דער גלות, וואס לפי ערך דעם גלות וירידה קומט ארויס דערנאך די עלי' און דער "רכוש גדול".

- און -

----

49) ד"ה כי פדה לאדה"ז (סה"מ אתהלך לאזניא ע' נח. עם הגהות - אוה"ת נה (כרך ג) תרע, א ואילך). שער האמונה צט, ב. ד"ה וככה תרל"ז פ"כ. ספצ"ד. ובכ"מ. 50) דאה עבוה"ק ח"ב פל"ח.

און דאס רעדט זיך ניט נאר בנוגע צו די מאן-דאמר'ס אין גמרא וואס זאגן ווען דער קץ הגלות וועט זיין - נאר אויך די קיצין וואס עס האבן געזאגט אלע גדולי ישראל נאכן זמן הש"ס,

ביז צו דעם קץ הידוע פון דעם אלטן רבי'ן, אין דעם דרוש עה"פ[51] "ואת האלף ושבע מאות כו'"[52], מיט דער סיפור הקשור בזה,

ביז צו דעם קץ פון כ"ק מו"ח אדמו"ר פון תש"ג[53], וואס ער האט דעמולט געזאגט "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה".

וואס יעדער איינער פון די וואס האבן געזאגט די קיצין, האט גערעדט לפי דרגתו והשגתו אין דער עלי' און "רכוש גדול" וואס וועט זיין לע"ל, און לפ"ז האט ער אויסגערעכנט וויפל צייט עס דארף געדויערן די עבודה אין זמן הגלות בכדי צו קענען צוקומען צו דער עלי' און "רכוש גדול" אין דער גאולה העתידה.

וואס דערפון איז פארשטאנדיק, אז ס'איז ניט דער פירוש, ח"ו, אז דער וואס האט געזאגט א שפעטערדיקן קץ האט געוואלט האלטן אידן לענגער אין גלות -

נאר אזוי ווי דער אויבערשטער איז אין סוף, איז בשעת עס קומט צו נאך א המשכה פון אלקות, דערזעט מען ערשט דעמולט אז ס'איז דא נאך א העכערע דרגא אין אלקות, עד א"ס[54].

וואס דערפאר איז אפילו נאך דערויף וואס איינער האט געזאגט א קץ, מצד דעם וואס ביי אים איז אויסגעקומען אז די מעלה פון אידן ע"י עבודתם אין זמן הגלות מאנט ארויס אזוי פיל עבודה אין זמן הגלות וויפל מ'דארף האבן בכדי צוקומען צו דעם "רכוש גדול",

אעפ"כ איז דערנאך געקומען א צווייטער, און מצד דעם וואס ביי אים איז צוגעקומען אין תורה (מערער ווי בא דעם ערשטן), ובמילא איז ביי אים צוגעקומען אין שלימות ידיעת התורה, ובמילא איז ביי אים צוגעקומען מערער אין דער שלימות הידיעה פון דער מעלה וואס אידן קענען דערגרייכן, וואס די דרגא איז באין ערוך העכער ווי בא דעם ערשטן איז אויסגעקומען -

- האט -

---

51) פקודי לח, כח. 52) נזכר בתו"ש ע' 237. נדפס ב"מגדל עז" (להר"י שי' מונדשיין) ע' תפד ואילך (וראה בארוכה שם ע' תפג ואילך). 53) ראה שיחת ש"פ עקב, כ"ף מנחם-אב הת[illegible]. 54) ראה "מגדל עז" ע' קנה ואילך (אות יא), ובהמ[illegible]ם בהע' 2.

הנחה הת' בלתי מוגה

האט דער צווייטער געזאגט א שפעטערדיקן קץ, ווייבאלד אז ער האט געזעהן אן עילוי נעלה יותר אין אידן וואס עס קומט צו ע"י עבודתם אין זמן הגלות - האט ער פארשטאנען אז מ'דארף האבן מערער עבודה אין גלות בכדי צוקומען צו דער העכערער דרגא.

ועד"ז בנוגע צו דעם וואס האט געזאגט נאך א שפעטערדיקן קץ, און אזוי ווייטער.

טז. און יעדערער פון זיי (פון די וואס האבן געזאגט א קץ) האט אזוי געלערנט מיט זיינע תלמידים - אז לפי דרגתו והשגתו איז דער קץ הגלות אין דעם זמן.

ע"ד ווי מ'זאגט בנוגע צו שמאי, אז ער האט געלערנט מיט זיינע תלמידים דעם ענין הגבורות, וואס דאס איז דרגתו, שמאי מלשון "השם באורחותיו"[55], און הלל האט געלערנט מיט זיינע תלמידים דעם ענין החסדים, וואס דאס איז דרגתו, הלל מלשון "בהילו נרו"[56], כמבואר אין לקו"ת[57].

ואילו זכו וואלט דער קץ הגלות ווי יעדערער האט געלערנט מיט זיינע תלמידים, ארויסגעקומען בגלוי אין יענעם זמן אויך פאר אלע אידן אין וועלט.

וואס עד"ז איז פארשטאנדיק בנוגע צו דעם קץ פון כ"ק מו"ח אדמו"ר פון תש"ג, וואס ער האט דעמולט געזאגט "לאלתר להשובה לאלתר לגאולה", כנ"ל.

זיינען געווען אזוינע וואס תואנה הם מבקשים, און זיי האבן געפרעגט: היתכן וואו איז דער "לאלתר לגאולה"?!

איז די הסברה בזה כנ"ל: לפי דרגת והשגת כ"ק מו"ח אדמו"ר איז ארויסגעקומען אז דער "רכוש גדול" פון דער גאולה העתידה איז אזא דרגא וואס אויף איר דארף מען אנקומען צו עבודה אין גלות ביז שנת תש"ג, און אזוי האט ער געלערנט מיט זיינע תלמידים, ואילו זכו וואלט דאס דעמולט אויך ארויסגעקומען צו די גאנצע וועלט.

און דערנאך, ווייבאלד אז מ'זעט אז אידן געפינען זיך נאך אלץ אין גלות, איז א הוכחה, אז ס'איז דא נאך א העכערע דרגא און עילוי אין אידן, וואס צו דער דרגא קען מען צוקומען נאר דורך דעם וואס עס וועט זיין נאכמער עבודה אין גלות.

יז. לפ"ז איז אבער ניט פארשטאנדיק לאידך גיסא:

- נאך -

----

55) מו"ק ה, סע"א. 56) איוב כט, ג. 57) שה"ש מח, ג.

נאך דערויף וואס עס ווערט נתגלה א שפעטערדיקער קץ, מצד דערויף וואס ס'איז נתגלה געווארן א העכערע דרגא אין אידן – איז דאך "יש בכלל מאתים מנה"[58], אין דעם זיינען דא אויך די ענינים פון אלע פריערדיקע קיצין – איז פארוואס זאגט די גמרא "כלו כל הקיצין", לשון רבים?!

איז דער ביאור בזה: ע"ד המבואר[59] בנוגע צו דעם וואס עס שטייט אין משנה[60] אז "מזכירין יציאת מצרים" אויך "לימות המשיח".

וואס לכאורה איז ניט פארשטאנדיק פארוואס וועט מען דאס דעמולט דארפן מזכיר זיין: ימות המשיח איז דאך בא"ע העכער פאר יצי"מ, ביז אין אן אופן אז "יש בכלל מאתים מנה" – איז פארוואס דארף מען מזכיר זיין יצי"מ לימות המשיח?

אמת טאקע אז דאס איז נאר א זכרון בעלמא, מצד דערויף וואס יצי"מ איז געווען א הכנה צו דער גאולה העתידה[61] – אבער דער אריז"ל [וואס זיין יום ההילולא איז געווען נעכטן] זאגט[62] אויפן פסוק[63] "והימים האלה נזכרים ונעשים" – אז יעדער זאך וואס אין איר איז דא א זכרון, "נזכרים", דארף דערנאך אראפקומען אין מעשה בפועל, "ונעשים" –

איז ניט פארשטאנדיק: פארוואס וועט דארפן זיין דער ענין פון "נזכרים ונעשים" אין יצי"מ לימות המשיח, ווען דעמולט וועט מען האבן יצי"מ ווי דאס איז כלול אין ימות המשיח, וויבאלד אז ס'איז "יש בכלל מאתים מנה"?

איז דער תירוץ אויף דעם, אז מ'דארף אויך האבן דעם "מנה" ווי זי שטייט מצ"ע, ניט ווי ער איז נכלל אין דעם "מאתים", און דערפאר וועט מען מזכיר זיין יצי"מ אויך לימות המשיח.

און דער ביאור פארוואס דאס איז טאקע אזוי, איז – אז ס'איז דא א מעלה אין אתכפיא לגבי אתהפכא, וואס דאס איז די מעלה פון יצי"מ לגבי ימות המשיח.

יח. עד"ז איז פארשטאנדיק בנוגע צו "כלו כל הקיצין":

אע"פ אז דער לעצטער קץ איז כולל אין זיך אלע פריערדיקע קיצין, אין אן אופן פון "יש בכלל מאתים מנה" – איז אבער אויך דא א מעלה אין יעדער קץ ווי ער שטייט בפ"ע,

- ניט -

---

58) ב"ק עד, א. 59) ראה ד"ה כי בחפזון וד"ה כימי צאתך תש"ח. 60) ברכות יב, סע"ב. 61) ראה ד"ה כימי צאתך הנ"ל רפי"ב. 62) ראה רמ"ז בספר תיקון שובבים. הובא ונתבאר בספר לב דוד (להחיד"א) פכ"ט. 63) אסתר ט, כח.

הנחה הת' בלתי מוגה

ביז ווי ער איז כלול אין א שפּעטערדיקן , אין דערנאך קומט צו די מעלה וועלן עס ווערט נתגלה א .. שפּעט.דיקער קץ.

און די גמרא איז מודיע אז איצטער איז "כבר כלו כל הקיצין" - אז אלע קיצין, לויט אלע דעות, ביז אויך די קיצין שלאחרי זמן הגמרא, ביז צו דעם קץ פון ד ק ב"ה אדמו"ר - זיינען שוין "כלו".

במילא דארף שוין קומען די גאולה, ווארו. די כוונה פון דעם גאנצן גלות איז "על מנת" אז עס זאל זיין די גאולה, מ'וויל נאר אז דורכן גלות זאל צוקומען די מעלה פון "אתהפכא חשוכא לנהורא", וואס דאס ווערט ניט סתם דורך דערויף וואס ס'איז דא דער גלות, נאר דורך עבודת האדם בזמן הגלות.

יט. וואס דאס (עבודת האדם בזמן הגלות) איז אויך פארבונדן מיט דעם שבת, שבת חזון, וואס אין דעם ענין פון שבת חזון איז דא א דבר נפלא:

עס ברענגט זיך בשם פון ר' לוי יצחק בארדיטשעווער[64]

[וואס ער האט געטאן אין אהבת ישראל, כולל אויך אין אהבת ישראל צווישן אידן מיט דעם אויבערשטן - ער איז געווען א מליץ יושר, און ער האט ממשיך געווען מלמעלה למטה אין אן אופן פון רחמים,

ביז אז זיין נאמען, ווי אוה"ע פלעגן אים אנרופן (און אזוי היימן יוצאי חלציו), איז געווען "דערבארעמדיקער", ווארום זיי האבן געוואוסט אז ער איז א איד וואס פועל'ט און איז ממשיך רחמים פון דעם אויבערשטן אויף אידן.

וואס דאס באווייזט אז זיין פעולה פון ממשיך זיין רחמים פון דעם אויבערשטן אויף אידן, איז געווען אין אן אופן אז אפילו א גוי בעיני בשר שלו האט דאס געקענט דערזעהן],

אז "שבת חזון" איז מלשון מחזה, אז דעמולט באווייזט מען "לכאו"א המקדש דלעתיד".

כ. דער ביאור אין דער תורה פון ר' לוי יצחק בארדיטשעווער בפרטיות:

דעם "מקדש דלעתיד" וואס מ'באווייזט שבת חזון,

- באווייזט -

----

64) נעתק ברשימות הצ"צ לאיכה בסופן בהערה (אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'צז).

הנחת הת' בלתי מוגה

באווייזט מען ניט נאר צו ישעי' הנביא, אדער צו שאר הנביאים - נאר אויך "לכאו"א" מישראל.

אמת טאקע אז פריער האט מען דאס באוויזן צו א נביא, בכדי עס זאל זיין דער פתח את הדרך[65] - אבער דערנאך דורך דעם נביא באווייזט מען דאס "לכאו"א".

און דאס באווייזט מען "לכאו"א", ניט דעם ביהמ"ק וואס משיח וועט בויען לע"ל, יבנה ביהמ"ק במקומו, לשון עתיד [אדער (בלשון הרמב"ם[66]) "ובנה מקדש במקומו", וואס אויך "ובנה" איז לשון עתיד] - נאר דעם בית המקדש פון דעם אויבערשטן וואס איז "בנוי ומשוכלל"[67], דער "מקדש אד' כוננו ידיך"[68].

וואס דער ביהמ"ק וואס משיח וועט בויען איז אויך א דרגא נעלית ביותר - כמובן דערפון וואס בכלל וועט משיח זיין דער נבחר מכל מין האנושי[69], און ער איז בחי' יחידה[70], און דערנאך וועלן אין אים צוקומען די אלע עליות פון "הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו", און "יכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה", און "ילחם מלחמות ה' וינצח", אתכפיא און אתהפכא, ולאחרי כל זה וועט זיין "בנה מקדש במקומו" - איז דאך פארשטאנדיק דער גודל העילוי וואס וועט זיין אין דעם ביהמ"ק שיבנה משיח.

אבער אעפ"כ באווייזט מען "לכאו"א" בשבת חזון ניט דעם ביהמ"ק וואס משיח וועט בויען - נאר דעם ביהמ"ק בנוי פון דעם אויבערשטן, "מקדש אד' כוננו ידיך", וואס דער ביהמ"ק איז באי"ע העכער פאר דעם ביהמ"ק שיבנה משיח.

כא. און דאס באווייזט מען "לכאו"א" דא למטה, מיט דער כוונה, אז דאס זאל אים מעורר זיין אז ער זאל טאן דעם "קב שלו"[71] אין אויפבויען דעם ביהמ"ק,

וואס דעמולט האט מען בײדע מעלות - מ'האט סיי דעם ביהמ"ק בנוי מלמעלה פון דעם אויבערשטן, און אויך עבודהו למטה.

ע"ד ווי דער היווך צווישן די מאמרי חז"ל וואס זאגן אז משיח וועט אויפבויען דעם ביהמ"ק מיט די מאמרי חז"ל

- וואס -

----

65) ראה סה"מ הדע"ה ע' דפג. הדפ"ח ע' קב. 66) הל' מלכים ספי"א. 67) פרש"י ותוס' - סוכה מא, סע"א. ובכ"מ. 68) בשלח טו, יז. 69) ע"ד לשון הרמב"ם בנוגע למשה (פיהמ"ש סנה' ר[illegible] הלק יסוד השביעי - תרגום קאפח). 70) סה"מ תרצ"ט ע' 207 בשם הרמ"ז. 71) ראה ב"מ לח, א.

וואס זאגן אז דער ביהמ"ק "יגלה ויבוא משמים (בנוי ומשוכלל)" - וואס לכאורה איז דאס א סתירה -

האט מען גערעדט אמאל[72] בארוכה, אז אין דעם ביהמ"ק דלעתיד וועלן זיין בײדע מעלות - סיי די מעלה אז משיח וועט בויען דעם ביהמ"ק, און סיי די מעלה אז דער ביהמ"ק "יגלה ויבוא משמים".

כב. וואס דאס איז אויך פארבונדן עם המדובר לעיל, אז דער גאנצער גלות איז "על מנת" עס זאל זיין די גאולה, ובעיקר דארף מען דאס מדגיש זיין אין דעם שבת פאר תשעה באב, וויבאלד אז דעמולט איז נאכמער ניכר ירידת הגלוה.

וואס די נקודה איז נאכמער בהדגשה אין דעם ענין וואס אין שבת חזון, דער שבת פאר תשעה באב, באווייזט מען דא למטה אין זמן הגלות "לכאו"א המקדש דלעתיד".

וואס דאס ברענגט ארויס נאך קלערער אז די גאנצע כוונה פון דער ירידה און דעם גלות איז - די גאולה און דער ביהמ"ק וואס וועט דעמולט זיין,

וואס דערפאר באווייזט מען לכאו"א, למטה אין זמן הגלות, ובפרט אין דעם שבת פאר תשעה באב, וואס דעמולט איז דער תכלית ירידת הגלות - דעם "מקדש דלעתיד".

און מ'באווייזט דאס אים מיט דער כוונה, אז דאס זאל אויף אים פועל'ן אין זיין מעשה ועבודה בפועל, כנ"ל.

כג. און אע"פ אז בעיני בשר זעט מען ניט (עכ"פ - כו"כ זעהן ניט) דעם "מקדש דלעתיד" וואס מ'באווייזט לכאו"א בשבת חזון, כידע אינש בנפשי' -

איז אבער (כהסיפור הידוע[73]) צי דען דערפאר וואס די פערד זיינען פערד, זיינען די מלאכים קיין מלאכים ניט?!

צי דען דערפאר וואס זיינן נה"ב און זיינע עיני בשר, וואס אויף זיי פועל'ט נפשו הבהמית, זעהן ניט דעם "מקדש דלעתיד" וואס מ'באווייזט אים - זעט עס ניט יחידה שלו?!

און וויבאלד אז ער איז מאמין אז יחידה שלו זעט דאס, פועל'ט עס א התאמתות בידיעה שלו, כאילו אז ער זעט עס אליין בעיני בשר.

כד. והמעשה הוא העיקר:

- ווי -

----

72) שיחת אור ליום ג', ער"ח מנ"א השל"ו. וראה גם לקו"ש חי"א ע' 98 הע' 61. 73) ראה גם סה"מ תרפ"ה ס"ע רא.

ווי געזאגט פריער, איז דאס וואס מ'באווייזט בשבת חזון "לכאו"א המקדש דלעתיד" - איז בכדי אז דאס זאל פועל זיין בעבודתו,

אז דורך דערויף וואס ער זעט בשבת חזון דעם ביהמ"ק בנוי, פארשטייט ער, אז דער גאנצער גלות איז "על מנת שיבוא ארי' ויבנה אריאל",

במילא פועל'ט דאס אויף אים אז ער זאל נאכמער מוסיף זיין בעבודתו צו ארויסברענגען בגלוי די כוונה אין דעם גלות - דער "יבוא ארי' ויבנה אריאל".

ובפרט אז מ'באווייזט דאס אים ברגע הראשונה פון שבת חזון - כמובן דערפון וואס גלייך דער רגע הראשונה פון דעם שבת ווערט אנגערופן שבת <u>חזון</u>, ווי מ'זעט בפשטות: בשעת מ'פרעגט איינעם גלייך ברגע הראשונה פון דעם שבת, וואס פאר א שבת דאס איז, און מיט וואס טיילט ער זיך אויס פון שאר שבתות השנה - זאגט ער אז דאס איז שבת חזון,

דערפון איז פארשטאנדיק, אז אויך די נקודה אין שבת <u>חזון</u>, אז מ'באווייזט "לכאו"א המקדש דלעתיד", איז דא גלייך ברגע הראשונה פון דעם שבת.

ובפרט אז מ'שטייט שוין איצטער נאך קריאת התורה און קריאת ההפטורה פון פ' חזון מיט א ברכה לפני' ולאחרי', ובפרט אז מ'שטייט אין דעם זמן פון רעוא דרעוין -

איז דער נתינת כח א סאך א שטארקערער, אז דאס וואס מ'באווייזט "לכאו"א המקדש דלעתיד" דעם שבת - זאל אראפ-קומען און ווירקן אויף כאו"א אין א מעשה בפועל גלייך אין דעם שבת,

און אויך ווירקן, אז מ'זאל אנעמען אין דעם שבת החלטות טובות בנוגע למעשה בפועל אין די קומענדיקע טעג.

און בשעת מ'מאכט א החלטה טובה, איז וויבאלד אז מ'שטייט שוין נאענט צו דער גאולה - שטעלט דער אויבערשטער גלייך צו א מעשה, "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה"[74], וואס דעמולט האט מען ביידע מעלות, סיי די מעלה פון מחשבה און סיי די מעלה פון מעשה.

כה. דערביי קומט צו נאך א נקודה:

דער שבת ווערט אנגערופן שבת חזון, על שם די הפטורה פון "<u>חזון</u> ישעיהו", וואס "חזון" איז דער תרגום פון ראי'.

- וואס -

---

74) קידושין מ, א. וראה סה"מ תש"ב ע' 87.

וואס דערפון קומט אויך אויס, אז דאס וואס בשבת חזון באווייזט מען "לכאו"א המקדש דלעתיד", ווי דאס ליגט אין דעם וואס דער נאמען פון דעם שבת איז "שבת חזון" מלשון מחזה - איז אויך פארבונדן מיט דעם ענין פון ראי׳ ווי דאס איז אין לשון הרגום - "חזון" מלשון מחזה.

והביאור בזה:

בשעת מ׳זאגט אז "חזון" איז דער תרגום פון ראי׳, איז דאס ניט ח"ו לגריעותא, נאר למעליותא:

דאס באווייזט און ברענגט ארויס דעם עילוי פון אתהפכא אויף אתכפיא, דער עילוי פון "לבנים" אויף "אבנים", כמבואר אין תו"א משפטים[75] עה"פ[76] "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר".

ובפרט בנוגע צו א תרגום בלשון ארמי (וואס "חזון" איז דער תרגום פון ראי׳ בלשון ארמי),

וואס "ארמי" איז דער ענין פון רמאות, אפנארן, ווי עס שטייט אין זהר[77] בנוגע צו יונה הנביא (וואס ער איז פארבונדן מיט יוהכ"פ), אז "יונה" איז מלשון אונאה.

וואס דאס איז דאך דער תוכן פון די גאנצע וועלט - אז ס׳איז א "נארעריי", אן אחיזת עינים - דאס וואס ער זעט אין וועלט איז אן אפגענארטע זאך - און אמיתית המציאות פון וועלט איז "על מנה" א צווייטע זאך, ע"ד ווי די גמרא[78] זאגט אז די גאנצע מציאות פון בריאה העולמות איז געווען על מנת אז אידן זאלן מקבל זיין די תורה.

כו. וואס עפ"ז איז פארשטאנדיק דער עילוי פון שבת <u>חזון</u>:

ניט קוקנדיק אויף דערויף וואס מ׳געפינט זיך אין גלות בכלל, און בפרט אין דעם שבת פאר תשעה באב, וואס דאס איז די דרגא הכי התחתונה פון "ארמי", פון נארעריי, ווארום די מציאות האמיתית פון דעם גלות איז ניט גלות, נאר "על מנת" עס זאל זיין די גאולה -

איז אין דער דרגא התחתונה גופא, אין "ארמי", ווערט אויפגעטאן אז עס זאל זיין שבת <u>חזון</u>, דער <u>תרגום ארמי</u> פון ראי׳ - אז מ׳באווייזט אים דעם "מקדש דלעתיד",

וואס דאס איז דער הכלית השלימות פון "ותהי להם הלבנה - לאבן" -

----

75) עז, ג ואילך. עה, רע"ג. 76) משפטים כד, י.
77) ח"ב קצט, א. וראה אוה"ת שה"ש כרך ב ס"ע הקלב ואילך.
78) שבת פח, א.

<u>הנהה הה׳ בלתי מוגה</u>

לאבן"[79], אז פון תרגום, ובפרט פון תרגום ארמי, מאכט מען אן ענין פון קדושה, ביז אן ענין וואס מ'באווייזט "לכאו"א המקדש דלעתיד".

אין עבודת האדם:

די ראי' פון דעם "מקדש דלעתיד" וואס איז דא בא כאו"א בשבת חזון - דארף פועל'ן אויף אים ניט נאר אין זיין עבודה אין תומ"צ און אין תפלה וכו', וואס דאס זיינען ענינים בבחי' "לשון הקודש" -

נאר עס דארף פועל'ן אויף אים אויך אין זיינע עניני העולם, אין זיין אכו"ש ושאר עניניו - אז אויך זיי ווערן דורכגענומען מיט ראיית "המקדש דלעתיד".

כז. און דורך דערויף וואס יעדערער נעמט דעם נתינת כח פון דעם וואס מ'באווייזט אים דעם "מקדש דלעתיד", און ער ברענגט עס אראפ בעבודתו נאך אין די לעצטע טעג פון גלות - היילט עס נאכמער צו אז עס זאל נתגלה ווערן דער "על מנת" פון דעם גלות - די גאולה שלימה.

ווארום איצטער איז דאך שוין זיכער "קלו כל הקיצין" לשון רבים, ביז אז עס איז שוין אויך נאך דעם קץ פון תש"ג,

ובפרט אז ס'איז שוין "ויהי בשלשים שנה"[80], "בן שלשים לכח"[81], וואס מ'טוט מעשינו ועבודתנו כרצון ובשליחות פון כ"ק מו"ח אדמו"ר,

און ס'איז אויך מאה שנה להולדת כ"ק מו"ח אדמו"ר, וואס דעמולט איז די עבודה אין אן אופן ווי מ'זאגט אין דעם קאפיטל קא פון תהלים (נאך דעם קאפיטל ק - "מזמור לתודה") - "אשירה לך ה' אזמרה", אז מ'האט ביידע מעלות, די מעלה פון "אשירה" און די מעלה פון "אזמרה", וואס שיר איז בפה און זמר איז בכלי, וואס די ביידע ענינים זיינען געווען אין ביהמ"ק[82] -

איז א זיכערע זאך אז מ'האלט שוין בא דעם העכסטן "רכוש גדול" וואס קען צוקומען דורך דעם גלות.

און וויבאלד אז ס'איז "כלו כל הקיצין", איז אפילו אויב ס'איז ניט "אחישנה" נאר "בעתה" - איז שוין דער "בעתה" אויך זיכער דא.

- וואס -

---

79) ל' הכתוב - נח יא, ג. וראה תו"א שם עח, ג.
80) יחזקאל א. א. וראה קצוה"ע לתניא ע' עו. לקו"ש ח"ב ע' 591 ואילך. ה"ד ע' 1323 ואילך. 81) אבות ספ"ה. 82) ראה רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ג ה"ג. ועוד.

הנחה הת' בלתי מוגה

וואס דערפאר איז שוין איצטער זיכער די צייט אז דער ביהמ"ק וואס מ'באווייזט לכאו"א בשבת זה - זאל נתגלה ווערן בפועל, אז עס זאל זיין דער "ויבנה אריאל", ווי ער איז מסיים אין ילקוט,

כח. אויף דעם וואס דער ילקוט זאגט "ויבנה אריאל" ברענגט ער די ראי' פון פסוק "בונה ירושלים ה'":

ד.ה. אז ניט נאר ער וועט אויפבויען דעם קודש הקדשים, און ניט נאר ער וועט אויפבויען דעם כללות ביהמ"ק - נאר "בונה ירושלים ה'", ער וועט אויפבויען אויך ירושלים, וואס אויך ירושלים ווערט נכלל אין "(ויבנה) אריאל",

וכמבואר אין פוסקים[83] אז קדושת ירושלים איז נאר צוליב קדושת המקדש, איז דאך דערפון פארשטאנדיק אז בכדי עס זאל זיין שלימות אין מקדש, דארף אויך זיין "בונה ירושלים ה'".

ועד"ז איז אויך פארשטאנדיק דערפון וואס מ'זאגט אז ירושלים איז דער ענין פון "שלימות היראה"[84], וואס דער עיקר הענין פון שלימות היראה איז דאך געווען אין ביהמ"ק[85], און אין ביהמ"ק גופא אין קדה"ק, וואס דארטן געפינט זיך דער ארון, און די שני לוחות הבריה, וואס דער ארון איז דער "עיקר החפץ" אין מקדש, כמבואר אין רמב"ן[86] -

און פון דער שלימות היראה אין קדה"ק קומט אן שלימות היראה אין ביהמ"ק בכלל, און פון דארטן קומט עס אן אין עיר ירושלים בכלל (כנ"ל אז קדושת ירושלים איז צוליב קדושת המקדש), אז די איז "שלימות היראה",

און פון ירושלים קומט עס אן אין גאנץ ארץ ישראל, ווארום "עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"[87], און פון ארץ ישראל צו דער גאנצער וועלט, ווארום "עתידה א"י שתתפשט בכל הארצות"[87].

וואס דערפאר איז דער "ויבנה אריאל" כולל אין זיך ניט נאר קדה"ק, און דעם ביהמ"ק בכלל - נאר אויך ירושלים,

און דערפאר ברענגט דער ילקוט דעם פסוק "בונה ירושלים ה'".

כט. און דער ילקוט איז זיך ניט מסתפק מיט ברענגען נאר ההתחלת הכתוב, "בונה ירושלים ה'", נאר ער ברענגט אויך דעם סיום הכתוב - "נדחי ישראל יכנס",

- וואס -

---

83) הור"ה מאי - זבחים ס, ב. 84) לקו"ת ר"ה ס, ב. וש"נ. 85) ראה תוד"ה כי מציון - ב"ב כא, א. 86) ר"פ תרומה. 87) ראה יל"ש ישעי' רמז תקג.

הנחה הה' בלתי מוגה

וואס לכאורה איז דאס איבעריק: די ראי' אויף "ויבנה אריאל" איז דאך נאר פון התחלת הכתוב, "בונה ירושלים ה'", ניט פון סיום הכתוב, "נדחי ישראל יכנס"?

וואס דערפון גופא וואס דער ילקוט ברענגט אויך סיום הכתוב, איז פארשטאנדיק, אז אויך "נדחי ישראל יכנס" ווערט נכלל אין "ויבנה אריאל", ד.ה. אז דער שלימות פון "נדחי ישראל יכנס" וועט זיין דוקא ווען עס וועט זיין "בונה ירושלים ה'", "ויבנה אריאל".

וע"ד ווי דער רמב"ם זאגט אויך "ובנה מקדש במקומו" צוזאמען מיט "וקבץ נדחי ישראל", וואס דאס באווייזט אז זיי האבן א שייכות צווישן זיך, און אז דער שלימות פון "וקבץ נדחי ישראל" וועט זיין דוקא ווען עס וועט זיין דער "ובנה מקדש במקומו", ועד"ז פארקערט, אז דער שלימות פון "ובנה מקדש במקומו" וועט זיין דוקא ווען עס וועט זיין אויך דער "וקבץ נדחי ישראל".

און דער טעם לזה איז פארשטאנדיק פון דעם וואס עס שטייט אין ירושלמי מסכת חגיגה[88], אז ירושלים איז אן "עיר שחוברה לה יחדיו"[89], די עיר וואס איז מחבר אלע אידן צוזאמען, ובמילא איז פארשטאנדיק אז דער שלימות פון "בונה ירושלים ה'" מיט דער שלימות פון "נדחי ישראל יכנס" זיינען תלוי זה בזה.

ל. און דער "נדחי ישראל יכנס" ווערט אויפגעטאן דוקא בשעה ס'איז "בונה ירושלים ה'", ד.ה. אז דורך וואס ווערט זיין "נדחי ישראל יכנס" - דורך "ה'". והביאור בזה:

ווי דער אלטער רבי איז מבאר אין תניא פרק לב אז דער ענין פון אהבת ישראל קומט מצד דערויף וואס "כולן מתאימות ואב א' לכולנה", און "מי יודע גדולתן ומעלתן בשרשן ומקורן באלקים חיים",

און דערפאר דארף אויך זיין (ווי ער זאגט דערנאך) "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"[90], אז אפילו אזעלכע אידן וואס "נקראים בשם בריות בעלמא", וויבאלד אז זיי האבן ניט קיין צווייטע מעלה חוץ פון דעם וואס זיי זיינען בריות פון דעם אויבערשטן - איז אויך צו זיי דארף זיין אהבת ישראל, מצד דער מעלה וואס זיי זיינען בריוה של הקב"ה.

ווי די גמרא[91] דערציילט אז דער "אדם אחד שהי' מכוער ביותר" -

----

88) פ"ג ה"ו. 89) ל' הכתוב - תהלים קכב, ג. 90) אבות פ"א מי"ב. 91) תענית כ, ריש ע"ב.

ביותר" האט געזאגט צו ר' אלעזר "לך ואמור לאומן שעשאני" - ד.ה. אז ער זאל אין אים זעהן דעם "אומן" וואס האט אים באשאפן[92].

וואס דאס איז דער ענין פון "(בונה ירושלים) ה'" וואס מצד דעם איז דא דער "נדחי ישראל יכנס" - דער בורא און "אב א' לכולנה" וואס איז דא אין יעדן אידן, וואס מצד זה דארף זיין צו יעדן אידן אהבת ישראל, "נדחי ישראל יכנס".

לא. וואס דערפון האט מען אויך די הוראה בנוגע צו דער עבודה וואס דארף זיין איצטער נאך אין זמן הגלות, בכדי צו אויפטאן דעם "בונה ירושלים ה' נדחי ישראל יכנס" -

אז מ'דארף טאן אין אהבת ישראל, אין מקבץ זיין אלע אידן אין איין "כנס", כולל אויך "נדחי ישראל", אידן וואס געפינען זיך "בקצה השמים" - אז אויך "משם אקבצך"[93].

און פון "מבצע אהבת ישראל" קומט מען צו די איבעריקע פון די עשרה מבצעים, וואס יעדער ענין אין וועלט שטעלט זיך אוים אין דער שלימות פון עשרה, ווי ער זאגט אין פרדס[94], און עד"ז איז אויך בנוגע צו די עשרה מבצעים:

"מבצע חינוך", "מבצע תודה", "מבצע תפילין", "מבצע מזוזה", "מבצע צדקה", "ביה מלא ספרים - יבנה וחכמי'", "מבצע נרות שבת קודש", "מבצע כשרות האכו"ש", "מבצע טהרת המשפחה",

און אויך דער ענין צו מבטל זיין אלע בלבולים פון "מיהו יהודי", און פון די וואס ווילן שטערן צו דער שלימות פון ארץ ישראל, און ווילן אנדירן אין ארץ ישראל לגבולותי', פאר גאנץ עם ישראל - ווי ער רעכנט אוים בהתחלת פרשתנו די גבולות פון ארץ ישראל.

ביז אז עס ווערט דער "נדחי ישראל יכנס", דער "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"[95],

וואדום ס'איז שוין "כלו כל הקיצין", און מ'האלט שוין נאך דעם "בעתה", מ'דארף נאר, בלשון פון כ"ק מו"ח אדמו"ר[96], צופוצן די לעצטע קנעפלעך פון דעם מונדיר בכדי צו מקבל זיין מלך מלכי המלכים הקב"ה,

ובקרוב ממש ובעגלא דידן, און אין אן אופן פון שמחה - וטוב -

---

92) ראה לקו"ש הט"ו ע' 125. שיחת ש"פ בלק ש.ז.
93) נצבים ל, ד. 94) שער ב. 95) ישעי' כז, יב.
96) בשיחת שמח"ת הרפ"ט (הנחה).

הנחת הת' בלתי מוגה

וטוב לבב, וואס שמחה איז פורץ גדר[97], ביז צו "שמחה עולם על ראשם"[98], אין אן אופן שלמעלה ממדידה והגבלה לגמרי.

* * *

לב. האמור לעיל איז בנוגע צו שבת חזון בכל שנה ושנה.

וואס אין דעם קומט צו נאך אן ענין (וואס איז דורש ביאור בפ"ע):

שבת חזון, דער שבת פאר תשעה באב, איז "מיני' מתברכין כולהו יומין" פון שבוע הבאה, וואס דאס איז כולל סיי דעם טאג פון תשעה באב, און סיי די טעג נאך תשעה באב, וואס זיי זיינען טעג פון נחמה, ווי מ'הויבט שוין אן זאגן צו מנחה בתשעה באב "מנחם ציון ובונה ירושלים".

וואס דאס איז אזוי בשבת חזון בכל שנה ושנה - ווארום תשעה באב קומט אלעמאל אויס באמצע השבוע:

תשעה באב קען ניט אויסקומען ביום הששי בשבוע, כידוע דער סימן פון א"ת, אז "ביום א' של פסח יחול לעולם תשעה באב"[99], און וויבאלד אז "לא בד"ו פסח" (ווי דער אלטער רבי ברענגט אויך אראפ אין שו"ע שלו[100]), דער ערשטער טאג פסח קען ניט אויספאלן ביום ו', במילא קען אויך תשעה באב ניט זיין ביום ו'.

קומט דאך אויס אז אין דער שבוע שחל בו תשעה באב זיינען אלעמאל דא ימות החול נאך תשעה באב, עכ"פ איין יום דחול,

[ווארום אפילו ווען תשעה באב איז חל ביום החמישי בשבוע, איז דא נאך איין טאג בשבוע נאך דעם, יום הששי].

וואס דאס איז טאקע א יום דחול - ער איז אבער פארט פארבונדן אויך מיט דעם ענין פון נחמה, "מנחם ציון ובונה ירושלים".

וואס עפ"ז קומט אויס, אז שבת חזון איז מברך סיי תשעה באב און סיי א יום פון נחמה.

אפילו ווען תשעה באב קומט אויס ביום השבת, איז דעמולט ווערט תשעה באב נדחה ליום ראשון, און דער שבת גופא (שבת תשעה באב) איז שבת חזון, במילא איז די גאנצע וואך א וואך פון נחמה.

- און -

----

97) ראה ד"ה שבה השבה הרנ"ז ע' 49 ואילך. 98) ישעי' לה, י. נא, יא. 99) הובא בסידור "תורה אור" לפני ברכה החודש. 100) או"ח בה"צ סוס"ח.

הנחה הת' בלתי מוגה